

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Anpassad grundskola i Östhammars kommun
2024

Inledning

Östhammar kommuns anpassade grundskola omfattar årskurserna 1–9 och 11:ans fritidshem. Anpassade grundskolan är belägen på Vretaskolan i Gimo som är en F–3-skola med tillhörande fritidshem, totalt går 210 elever på skolan. Skolans elevhälsoteam består av skolkurator, skolsköterska, speciallärare, specialpedagoger samt yrkes- och studievägledare. Skolan leds av en närvarande rektor på 100 % och en biträdande rektor på 70 %.

Planen beskriver anpassade grundskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2024 samt en utvärdering av föregående års plan.

Vision

I Östhammars kommuns anpassade grundskola ska alla elever och vuxna känna sig trygga. Vi skapar tillsammans en miljö där vi kan utvecklas och känna glädje och lust att lära oss nya saker. Vi utgår från ett demokratiskt förhållningssätt och visar respekt för allas lika värde. Vårt mål är att alla elever ska växa upp och bli trygga och utifrån den egna förmågan bli självständiga individer.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barns rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat negativt beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning som en naturlig del i skolans verksamhet. Arbetet genomförs av alla vuxna på skolan och i alla möten med eleverna. Anpassade grundskolan arbetar aktivt med en inkluderande lärmiljö för att alla elever ska kunna nå målen utifrån sina förutsättningar och behov. Tydlig struktur på skoldagen och gemensamma regler skapar bra förutsättningar för lärande och en lugn och trivsamt miljö. Med fokus på goda relationer mellan alla, både elever och personal, skapar vi trygghet och delaktighet. Utöver det dagliga arbetet genomförs gemensamma aktiviteter som exempelvis olika temaveckor, fadder dagar och traditioner vid högtider. På rasterna finns det alltid personal ute med eleverna. Det finns även planerade rastaktiviteter som leds av en vuxen.

Samplanering mellan skolan och 11:ans fritidshem skapar en röd tråd genom elevernas skoldag och bidrar till att stärka ett positivt klimat och goda relationer. Alla elever i Vretaskolan delar lokaler, oavsett skolform, vilket ger möjlighet till en nära samverkan och att tillsammans arbeta utifrån olikheter och allas lika värde.

All personal får kontinuerlig vidareutbildning i syfte att fortsätta utveckla ett gemensamt förhållnings- och arbetssätt utifrån skolans värdegrund och främjande av likabehandling. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på klassråd, vårdnadshavarmöten, arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet består av aktiva åtgärder för att förebygga och förhindra diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/Undersökning av risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsaker till risker.
3. Fastställande av mål och genomförande av åtgärder för att förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling samt främjande av lika rättigheter och möjligheter.
4. Uppföljning och utvärdering av arbetet.

Åtgärdande arbete – Anmäla, utreda och åtgärda diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Med åtgärdande arbete menas hur och vem på skolan som ska agera vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling. I Östhammars kommun finns en gemensam handlingsplan för det åtgärdande arbetet.

Vid misstanke eller påtalande föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning. I Östhammars kommun används det digitalt verktyget Draftit KB Process för att rapportera och utreda kränkande behandling i förskolor och skolor.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att uppmärksamma och arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödjande och vägledande i arbetet.

Arbetsgång vid misstanke om diskriminering, trakasserier och kränkande behandling:

- När personal får information om eller blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper denne direkt för att bryta situationen och värna om de som är berörda.
- Vid misstänkt kränkning mellan elever samtalar personalen med de inblandade för att få reda på allas upplevelser av vad som hänt och vilka åtgärder som behövs. Om en personal misstänks ha kränkt en elev samtalar rektorn med de berörda.
- Personal som ingripit upprättar en kränkingsanmälan och kontakter berörda vårdnadshavare. Genom anmälan informeras rektor samt huvudman om händelsen. Personalen informerar mentor och annan aktuell personal.
- Huvudman fattar beslut om huruvida ärendet, i och med de initiala åtgärderna, kan anses utrett eller om ärendet ska utredas vidare.
- Om ärendet ska utredas vidare utser rektor ansvarig för utredningen. När personal misstänks för kränkning av en elev är det dock alltid rektor som gör utredningen. Utredning, åtgärder och uppföljning dokumenteras i Draftit KB Process.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas delaktighet är av stor betydelse och anpassas efter behov. Eleverna deltar aktivt i det främjande arbetet och är engagerade i de olika aktiviteterna. I det förebyggande arbetet svarar eleverna varje läsår på en trygghetsenkät och deltar i trygghetsvandringar. Eleverna får ta del av kartläggningen och komma med förslag till det fortsatta arbetet.

I mentorssamtal och utvecklingssamtal samt vid olika hälso- och trivselsamtal med elevhälsan ges eleverna enskild möjlighet att prata om hur de upplever trivseln och tryggheten på skolan och att lämna synpunkter och förslag på åtgärder. Varje klass har regelbundna klassråd i syfte att främja delaktighet och inflytande. I elevrådet deltar sedan representanter från varje klass.

Skolpersonal

Arbetslaget träffas regelbundet för möjlighet till ett gemensamt främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Arbetslaget ansvarar för att planera och genomföra främjande aktiviteter. I det förebyggande arbetet bistår arbetslaget vid genomförande av kartläggning och är delaktiga i nulägesanalys, mål, genomförande av åtgärder och uppföljning. Skolans personal är tillsammans med eleverna under hela skoldagen och har ansvar att uppmärksamma och agera på risker och misstanke av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Mentor

Mentorn har en viktig roll i att vara en förebild och skapa struktur och trygghet för eleverna. Mentorn har ett nära samarbete med elever och vårdnadshavare för att tidigt uppmärksamma elevers behov av stöd. Vid behov har mentor även kontakt med andra aktörer som hälso- och sjukvård, habilitering och psykiatri. Mentorn samverkar med övrig skolpersonal i det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet.

Elevhälsan

Elevhälsan deltar i det dagliga värdegrundsarbetet och har ett nära samarbete med övrig personal på skolan. Elevhälsan bidrar med sin kompetens i arbetet med att skapa en god lärmiljö. Elevhälsan är delaktig i arbetet med att ta fram planen. Elevhälsan ansvarar bland annat för sammanställning av kartläggning, analys, mål, åtgärder och uppföljning som görs av eleverna och arbetslagen.

Skolledning

Skolledningen ansvarar för att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja elevers likabehandling och att motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Rektor ansvarar för att det finns rutiner för arbetet och att det efterföljs av all skolpersonal. Rektor ansvarar för att planen upprätthålls, utvärderas och uppdateras årligen.

Kartläggning och nulägesanalys

Kartläggningen sker genom elevenkäter, trygghetsvandringar, genomgång av statistik gällande kränkingsanmälningar samt synpunkter och förslag som lämnats in. Vårdnadshavare ges möjlighet att vid vårdnadshavarmöten diskutera frågor som rör trygghet och skolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete. Vid behov erbjuds även enskilda möten. Eleverna får ta del av enkätsvar och diskutera arbetet i klasserna och i elevrådet. Arbetslaget analyserar kartläggningen och reflekterar över de observationer och samtal som sker i olika former med eleverna i det dagliga arbetet. Utifrån analysen väljs prioriterade förbättringsområden och mål och aktiviteter för det fortsatta arbetet fastställs.

Skolans nulägesanalys

Skolpersonalen upplever att det är en bra stämning på skolan. Eleverna ges stimulans, vägledning och stöd utifrån behov. Eleverna upplevs trivas och ha det bra tillsammans. Det är goda relationer mellan eleverna och mellan eleverna och personalen. Det förekommer sällan konflikter eller någon form av kränkningar. Om svårigheter uppstår så hanteras det direkt.

Eleverna har en god närvaro och det finns ett bra samarbete med vårdnadshavare och andra samverkansinstanser. Det finns ett behov av att fortsätta arbeta med trygghet i samband med aktiviteter utanför de egna lokalerna och i mötet med utomstående.

Elevernas åsikter och tankar

Eleverna uppger att de trivs och känner sig trygga i skolan. De svarar positivt på frågor om bland annat trygghet på lektioner, relationer med vuxna på skolan samt delaktighet. De yngre eleverna uppger också att de upplever trygghet i matsalen. I samband med aktiviteter utanför de egna lokalerna och när de är tillsammans med andra upplever flera av eleverna oro och otrygghet. I kartläggningen framkommer tydliga svårigheter vid vistelse i idrottshallens omklädningsrum. Otryggheten beror dels på brister i den fysiska miljön, dels på att det kan vara många där samtidigt och att personer som är obekanta för dem vistas i lokalen. Eleverna på mellan- och högstadiet har en del av undervisningen på Vallonskolan och äter även lunch där. Eleverna beskriver att de kan störas av höga ljud och att de kan känna sig otrygga i mötet med Vallonsskolans elever.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts. Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Prioriterade mål 2024

Mål

Alla elever ska ha en skolgång som präglas av trygghet och hälsa.

Åtgärder

- Fortbildning och handledning med fokus på bemötande.
- Ansvarig rastvärd och planerade rastaktiviteter.
- Rutiner och struktur i klassrummet. Alla klassrum ska ha likvärdig utrustning och planering med visuellt stöd.
- Struktur i matsalen, all personal ska vara goda förebilder och säkerställa en god matro.

Utfall

Skolpersonalen har ett strukturerat elevhälsoarbete och värdegrundsarbetet genomsyrar hela verksamheten. Fortbildning har skett i samband med studiedagar, APT och arbetslagsmöten. Handledning har skett i olika grupper utifrån behov. Det finns ett gemensamt förhållningssätt och gemensamma rutiner. Alla klassrum är likvärdigt utrustade. Med anledning av att skolgården är gemensam för hela Vretaskolan, oavsett skolform, skapas ett naturligt möte mellan eleverna. Det finns alltid rastvärdar ute tillsammans med eleverna. Eleverna erbjuds rastaktiviteter som hjälper dem som inte vet vem de ska vara med eller inte vet vad de ska göra. I matsalen har eleverna bestämda platser och ljudvila tillämpas. Personalen äter tillsammans med eleverna och finns med som stöd under lunchen. Personalen arbetar aktivt med främjande av trygghet och hälsa under hela skoldagen.

Mål

Alla elever ska ha en skolgång som präglas av studiero.

Åtgärder

- Tydligt ledarskap. Mentorerna och pedagogerna har ett förhållningssätt där eleverna vet vem som är ledaren.
- Lektionsstruktur, tillämpa "De sju frågorna". Alla elever ska veta svaren på frågorna: vad, var, med vem, hur länge, vad sker sedan och vad behöver jag.

Utfall

Skolpersonalen har i det systematiska förbättringsarbetet "Lyckas tillsammans" fördjupat sig i det pedagogiska ledarskapet. De har exempelvis arbetat med lektionsstruktur, vägledning och stimulans, vilket gynnar en lugn miljö med studiero.

Mål

Alla elever ska mötas av en inkluderande lärmiljö och få samma förutsättningar att nå målen oavsett behov.

Åtgärder

- Tillgänglig lärmiljö.

Utfall

En tillgänglig lärmiljö är grunden i skolans verksamhet. Det sker ett kontinuerligt arbete med att uppmärksamma elevernas förutsättningar och behov samt tillämpning av olika stödinsatser. De senaste åren har en satsning gjorts på visuellt stöd. Detta arbete utvecklas kontinuerligt med utgångspunkt i behov. Utöver det visuella stödet som används ges skolpersonalen möjlighet att träna på och även använda tecken som stöd. På skolgården har det satts upp kommunikationstavlor och i korridoren kan alla ta del av "månadens tecken". I samtal med eleverna används ritprat och olika känslokort och pratkartor. De hjälpmedel som finns i klassrummet används på ett ansvarsfullt sätt av både elever och personal.

Prioriterade mål 2024

Nuläge/Behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Otrygghet i möte med obekanta.	Eleverna ska trivas och känna sig trygga i alla möten.	I grupp och individuellt arbeta med teman som är identitets- och relationsstärkande och som främjar allas lika värde. Återkommande fadderverksamhet och gemensamma aktiviteter tillsammans på skolan.	All personal Arbetslag	Juni och december

Nuläge/Behov	Mål	Åtgärd	Ansvar	Uppföljning
Otrygghet vid vistelse utanför skolans egna lokaler.	Eleverna ska trivas och känna sig trygga under hela skoldagen.	Personal finns med vid förflyttningar och aktiviteter utanför de egna lokalerna. Personal uppmärksammar och ingriper vid händelser som påverkar elevernas trivsel och trygghet negativt.	All personal	Juni och december
Bristande trivsel och otrygghet i idrottshallens omklädningsrum.	Ökad trivsel och trygghet i idrottshallens omklädningsrum.	Förslag på förbättringar och önskemål lämnas till ansvarig i kommunen. Personal närvarar i omklädningsrummen vid behov.	All personal	Juni och december

Kommentar till de prioriterade målen

Önskemålet om bås med duschdraperi i idrottshallens omklädningsrum kvarstår.

Vid schemaläggning bör det strävas efter att undvika att flera grupper är i omklädningsrummen samtidigt.

Jag är en bra kompis som hjälper till och peppar.

Jag säger hej och är snälla mot alla.

Hej

Jag tar ansvar för min egen och andras studiero.

Så här gör vi på Vretaskolan

Jag turas om och låter alla vara med.

Jag lyssnar på andra och säger till om någon gör något dumt.

Jag hjälper till och hämtar en vuxen om det behövs.

tillsammans

glad

ÖSTHAMMARS
KOMMUN
010 77 12 401

Av Vretaskolans elever år 2023/2024